

Advies van de Raad voor Dierenwelzijn (7/03/2012)

Betreffende het huisvesten van konijnen

De intensieve konijnenhouderij is een sector die momenteel op vlak van dierenwelzijn niet geregeld is, noch op Europees, noch op Belgisch niveau. De dierenwelzijnsproblemen en de nood aan regelgeving worden geïllustreerd door de studie van EFSA¹ ('European Food Safety Authority') en door de reeds jaren aanslepende besprekingen terzake binnen de Raad van Europa. Ook in ons land zijn de konijnensector en de dierenrechtenorganisaties vragende partij naar een wetgeving om het dierenwelzijn in de konijnenhouderij te waarborgen. Nederland heeft reeds een bindende wetgeving terzake (verordening welzijnsnormen konijnen, 2006)².

Omwille van voorgaande redenen werd binnen de Raad voor Dierenwelzijn een werkgroep 'konijnen' opgericht met als doel een advies te formuleren over het welzijn van konijnen in de intensieve houderijen. De werkgroep, bestaande uit vertegenwoordigers van de konijnensector, dierenwelzijnsorganisaties, de distributiesector, hobbykwekers en wetenschappers vergaderde elfmaal.

De Raad stelt vast dat de gedragsbehoeften van konijnen in geen van de beschikbare huisvestingssystemen volledig gedekt worden, maar dat de kans op verbeterd welzijn groter is in verrijkte parksystemen dan in de verrijkte kooien, dat op zijn beurt weer groter is dan in conventionele kooien. Uit praktijkervaring blijkt dat parkhuisvesting bedrijfstechnisch gemakkelijker toe te passen is voor vleeskonijnen dan voor voedsters.

De ervaringen van de konijnenhouders geven echter aan dat, hoewel de investeringskosten bij nieuwbouw voor de verschillende huisvestingsvormen vergelijkbaar zijn, de arbeids- en werkingskosten hoger zijn bij verrijkte parkhuisvesting. Op aanmoediging van de Belgische distributie en slachthuizen zijn toch reeds verrijkte parksystemen in gebruik en in ontwikkeling.

Het EFSA-rapport signaleert ook dat een gebrek aan onderzoek een belangrijke oorzaak is voor het niet evolueren en verbeteren van het dierenwelzijn in de konijnenhouderij. In het najaar van 2011 is er een onderzoeksproject gestart, gefinancierd door de FOD Volksgezondheid naar verrijkte parksystemen voor vleeskonijnen en voedsters. De resultaten van het onderzoek worden in 2015 verwacht.

Om voorgaande redenen adviseert de Raad aan de Minister om op korte termijn een wetgeving over de huisvesting van konijnen op te stellen die een geleidelijke overgang naar verrijkte parksystemen voor vleeskonijnen en voedsters bewerkstelligt volgens een kalender die rekening houdt met de beschikbaarheid van de resultaten van het wetenschappelijk onderzoek terzake. De Raad werkte hiervoor *een stappenplan* uit dat bovendien rekening houdt met de afschrijvingstermijnen voor de huidige kooien.

1) Vanaf 1/1/2013:

1A. Voor bestaande installaties:

- Aanwezigheid van knaagmateriaal in alle kooien (houtblokje, stro, hooi, wortel ...)
- Kooibodem: uitrusten met comfortzone (voetmatje) voor alle voedsters (vanaf eerste worp), alle rammelaars (vanaf eerste dekking) en alle vleeskonijnen, indien draadbodem wordt gebruikt
- Vleeskonijnen: niet individueel afmesten
- Voedsters: minimum 15 weken oud bij eerste dekking
- Minimum 3 dagen vóór werpen: nestbak met nestmateriaal ter beschikking
- Minimumleeftijd van de jongen bij spenen: 28 dagen
- Streefwaarden met betrekking tot klimaat:
  - Temperatuur: tussen 15 en 22 °C.
  - Relatieve luchtvochtigheid: tussen 50 en 60 %.
  - Ammoniakgehalte: maximum 20 ppm (overschrijding mag maximum 1 u duren)
  - Koolstofdioxidegehalte: maximum 3000 ppm (overschrijding mag maximum 1 u duren)

¹ <http://www.efsa.europa.eu/en/scdocs/scdoc/267.htm>

² http://wetten.overheid.nl/BWBR0019560/geldigheidsdatum_06-12-2009

- Voorziening van een goed werkend ventilatiesysteem, bij mogelijke storing of uitval treedt een akoestisch alarm- of GSM-signaal in werking.
- Dag/nacht lichtschema met minimum 8 uren ononderbroken licht en minimum 8 uren donker per etmaal met lichtsterkte van min. 20 lux
- bij vleeskonijnen: minimum bruikbare oppervlakte van 625 cm²/konijn

1B. Voor nieuwbouw of grondige renovatie:

- Combinatie van verrijkte parksystemen voor *vleeskonijnen* en verrijkte kooien, ook welzijnskooien genoemd, of verrijkte parksystemen voor *voedsters* (renovatie naar verrijkte parksystemen voor vleeskonijnen alleen en renovatie naar verrijkte parksystemen of verrijkte kooien, ook welzijnskooien genoemd, voor voedsters alleen is ook mogelijk) (onder voorbehoud van positieve ervaringen vanuit de praktijk of van gunstige resultaten van onderzoek in België en Nederland, met name Wageningen Universiteit, waar de combinatie van het parkstelsel en verrijkte of welzijnskooien voor voedsters in all-in-all-out onderzocht wordt).

2) vanaf 1/1/2016:

- Alle *vleeskonijnen* in verrijkte parksystemen (onder voorbehoud van gunstige resultaten van het lopende onderzoek in Nederland, gunstige resultaten van het onderzoek in opdracht van de FOD dat afloopt in 2015, of van gunstige ervaringen vanuit de praktijk)- uitgezonderd:
  - Kwekers die hun bedrijf zullen stopzetten voor 1/1/2020 (beoordeling gebeurt op basis van individuele dossiers);
  - Kwekers die voor 1/1/2013 geïnvesteerd hebben in verrijkte kooien voor vleeskonijnen, mogen deze gebruiken tot 1/1/2025;
  - Kwekers die geïnvesteerd hebben in verrijkte parksystemen voor vleeskonijnen voor 1/1/2016, indien de toegepaste parksystemen niet voldoen aan de minimumnormen (= niet aanpasbaar zijn) die de resultaten van het onderzoek in opdracht van FOD aangeven; die kwekers moeten alle *vleeskonijnen* ten laatste vanaf 1/1/2025 in verrijkte parksystemen houden, die minstens beantwoorden aan de normen die de resultaten van het hoger vermeld onderzoek aangeven.

3) vanaf 1/1/2021:

- Alle *voedsters* in verrijkte parksystemen (onder voorbehoud van de gunstige resultaten van het onderzoek in opdracht van FOD dat afloopt in 2015, of van positieve ervaringen vanuit de praktijk).
- uitgezonderd:
  - Kwekers die geïnvesteerd hebben in verrijkte kooien voor *voedsters*, ook welzijnskooien genoemd, voor 1/1/2016 die kwekers moeten alle *voedsters* ten laatste vanaf 1/1/2025 in verrijkte parksystemen houden, die minstens beantwoorden aan de normen die de resultaten van het hoger vermeld onderzoek aangeven.

Omdat duidelijk zou zijn wat onder verrijkte parken moet worden verstaan, werden door de Raad *minimumnormen voor het toekennen van de huisvesting "verrijkte parken" voor vleeskonijnen* opgesteld (zie bijlage).

De Raad onderkent dat het huisvestingssysteem zeer belangrijk is om dierenwelzijn te garanderen maar onderlijnt dat hoe er met de dieren omgegaan wordt, vakmanschap genoemd, minstens even belangrijk is. Een gestructureerde opleiding en begeleiding van producenten is hierin essentieel, maar ook de beschikbaarheid van specifieke geneesmiddelen blijkt in sommige situaties onontbeerlijk voor een diervriendelijke en rendabele konijnenhouderij.

BIJLAGE: MINIMUM VOORWAARDEN VOOR HET TOEKENNEN VAN DE HUISVESTING “VERRIJKTE PARKEN”

1. Principe

Enkel wanneer aan onderstaande voorwaarden wordt voldaan kan men spreken van huisvesting in parken.

2. Huisvesting

Wat betreft de huisvesting voor voedsters in parken, zullen specifieke normen worden vastgelegd op het einde van het onderzoek in opdracht van de Federale Overheidsdienst Volksgezondheid (voorzien voor 2015).

Voor vleeskonijnen gelden volgende bepalingen:

2.1 Ruimtelijke voorziening

De dieren worden in groepen gehouden en er wordt voldaan aan hun fysiologische en ethologische behoeften. Daarbij moet het voor het konijn mogelijk zijn om drie opeenvolgende sprongen te maken, zich languit kunnen oprichten, languit liggen en kunnen vluchten. Het park moet aan één zijde minstens 1,80 m lang zijn en in de hoogte geen ruimtelijke beperking hebben. De constructie moet voldoende stevig en uit duurzame materialen gebouwd zijn, goed reinigbaar zijn en voorzien van etages en schuilmogelijkheden.

2.2. Bezettingsdichtheid

Groepsgrootte: minimum 20 vleeskonijnen per park
Bezetting: minimum 800 cm² per vleeskonijn

2.3 Bodem

Tot het onderzoek in opdracht van FOD meer klaarheid of uitsluitel geeft over de best mogelijke bodemconstructie, is een draadgazen bodem, waarbij minimum 80 % van de bodem bedekt is met comfortmatten, toegelaten. Er worden verhoogde vlakken voorzien (etages) per park. De oppervlakte van deze etages bedraagt minimum 25% en maximum 40% van het grondoppervlak. De hoogte van de etage bedraagt minimum 25 cm en maximaal 30 cm (hoogte gemeten van de vloer van het hok tot de vloer van de etage).

2.4 Knaagmateriaal en buizen

Er wordt permanent knaagmateriaal voorzien (houtblokjes). Deze kunnen eenvoudig worden verwijderd en worden ten laatste na 2 ronden vervangen.

Ook worden per park één of meerdere buizen met een diameter 160 mm en een lengte van maximum 40 cm voorzien (afmetingen eventueel aan te passen in functie van de resultaten van het onderzoek in opdracht van de Federale Overheidsdienst Volksgezondheid).

2.5 Voeder en water

Er is permanent zuiver drinkwater beschikbaar: minstens één drinknippel per 20 dieren met een minimum van twee nippels per park.

Elk park is voorzien van een hooiruif, welke permanent zuiver hooi (of stro) ter beschikking stelt.

3. Duurtijd van de huisvesting in parken

Ten laatste 42 dagen na de geboorte tot het einde van de afmest worden de konijnen in parken gehouden.